

Zápis

z obhajoby disertační práce paní PhDr. Zuzany Kříhové konané dne 28. 2. 2014.

Téma práce: „Reflexe přistěhovalectví v dílech íránských autorů žijících v USA“

Přítomni: prof. Oldřich Král, předseda

prof. Olga Lomová

doc. Jan Marek

doc. František Ondráš

doc. Miriam Löwensteinová

prof. Jaroslav Oliverius

prof. Miroslav Petříček

Martin Tírala, Ph.D.

prof. Zdena Švarcová

Soňa Nováková, Ph.D.

prof. Jaroslav Vacek

Předseda komise prof. Oldřich Král zahájil obhajobu a školitelka prof. O. Lomová představila kandidátku, průběh jejího doktorského studia, stáže v zahraničí, její publikační činnost a současné odborné působení jako odborné asistentky v ÚBVA FF UK. Sdělila doporučení k obhajobě.

Kandidátka seznámila přítomné se svou disertační prací. Sdělila zejména:

- hlavní téma práce byla reflexe přistěhovalecké zkušenosti Íránců v USA
- problematika identity reflektovaná v biografických a autobiografických pracích, interakce s hostitelskou/většinou společností
- jazyková stránka díla spisovatele Modarresího, tzv. „accented writing“, psaní v dialektu, jak je jazyk spjat s původem spisovatele, jazyk jako nástroj vzdoru
- fenomén íránské přistěhovalecké tvorby, intimní sféra života neznámých osobností
- skrze přistěhovaleckou tvorbu a zejména ženské autorky se Íránci seznamují s pro ně do té doby novým žánrem (memoár)
- integrace versus asimilace
- přejímání kulturních rysů americké společnosti

Oponenti přednesli závěry svých posudků:

Doc. Marek: Převažující dojem z práce kladný až nadšený, jedná se o velmi aktuální dílo. Íránská emigrace trvá mnoho desetiletí, různé její vlny měly pro emigraci různé důvody,

jejími cíli byly různé země (to by dle názoru oponenta mělo být v práci rovněž zmíněno). Volbu tématu imigrantů do USA považuje oponent za šťastnou. V USA bylo hostitelské prostředí ovlivněno politickými otázkami, zejména zahraničně-politickou ideologickou orientací. Tlak na asimilaci Íránců, kteří chtějí v zemi zůstat. Oproti tomu vystupuje jejich hrdost, zejména po teroristických útocích v září 2001. V důsledku dějinných událostí Íránci v USA čelili různým hostilním postojům většinové společnosti. Kandidátka se dle názoru oponenta zhostila dobře úkolu tyto dvě stránky vyvážit. - Problematika memoárové literatury – Íránce nový žánr, individuální intimní prožitky, autorkami většinou ženy, jiný přístup k tématu. Označení memoárová rebelie je možná trochu nadnesené. Postrádán vliv prostředí na jazyk děl. Blízko této íránské imigraci stojí imigrace afghánská, tato díla jsou rovněž psána persky a jsou světovými bestsellery, mají vysokou uměleckou úroveň, oponent navrhuje v budoucnu zahrnutí i této problematiky do autorčina zkoumání. - Oponent se plně ztotožňuje s vyjádřením školitelky, práce splňuje požadavky na dis. práci kladené a doporučuje k obhajobě.

Dr. Soňa Nováková (AA): K práci přistupuje z opačné perspektivy, jako k literatuře psané anglicky v anglo-americkém kontextu. Autoři nejsou příliš známí ani v českém kontextu ani v anglo-americkém, proto velmi kladně hodnotí tematické zaměření práce. - Oponentka by uvítala větší analýzu vstupu této literatury do anglo-amerického kontextu, přijímání většinovou kulturou a memoárové tradici, do které zde autoři vstupují. Např. zápletky, do nichž se autoři snaží vstupovat, aby bylo dílo zajímavé pro americké čtenáře. Byl by přínosný podrobnější exkurz do jazykových otázek, a analýza styčných bodů mezi koloniálním a postkoloniálním prostředím. Ani v částech 5-6 není věnována větší pozornost jazyku. - Konstrukce identity/identit a konstrukce domova/domovů; většina memoárové literatury vnímá fragmentaci osobnosti jako negativní jev. Dotaz, jak by kandidátka toto hodnotila. Dochází ke krizi reprezentace? Oponentka doporučuje práci k obhajobě.

Kandidátka (jméno) odpovídá na posudky oponentů (odpověď, hlavní problémy)

K vyjádření doc. Marka: Práci koncipovala jako celkový unifikovaný exil Íránců, téma bylo tak rozsáhlé; nakonec musela eliminovat evropský exil a soustředit se pouze na exil v USA. - Íránská identita po 11. září – Íránci se za svoji identitu stydí, nedostávají práci, pokud se hlásí ke svému muslimsky znějícímu jménu, jména si mění, představují se jako Peršané, vznik spolků, které se snaží identitu vzkrýsit. - Problém popularity íránských autorů ve srovnání s afghánskými, tureckými; vejít se do vkusu do vkusu západních čtenářů. Nedostatečná odezva v USA na díla zabývající se cenzurou v Íránu. - Problém transkripce – q/gh – samotnými Íránci používáno zmateně, někde záměrně ponechány anglické nepřesné transkripce.

K vyjádření dr. Novákové: Problém internetové diskuse – relevance názorů nepoučeného čtenářstva. Tito čtenáři se často neorientují v aluzích a metaforách. Vyžadují silnou koncentraci a vstřícnost. Podsouváme autorům „postkoloniální přístup“? Autoři se vypisují z určitých problémů, co je vnitřně zasáhlo, často se soustředí pouze na určité období svého života.

Reakce oponentů na vystoupení kandidátky: Dr. Nováková – problém jazyka v tzv. „settled communities“, kontext jazyka v koloniálním a postkoloniálním prostředí.

Prof. Oldřich Král otevřel všeobecnou část diskuse.

Doc. Ondráš: Lze najít kompenzaci psychologickou, kulturní, na kterou slyší ženy? Jakým způsobem se memoáry vracejí do Íránu? Jezdí tam autorky? - Odpověď doktorandky: Nejedná se o vzdor vůči genderově daným vzorům. Mužští autoři zatím neprolomili tabu psát o své rodině, rodinných přích, v tom vidím rebelii. Důvodem také je, že část rodiny se může odmítavě postavit k tomu, že autor „propírá špinavé prádlo“. Doktorandka zkoumala pouze jediný mužský memoár Abbáse Míláního. - Íránská autorka Fírúze Dumasová v USA si nechala přeložit své dílo do perštiny Íráncem, její dílo je oslavou zcela jiných hodnot, než vyznává Íránská islámská republika – zde došlo k cenzuře, byly vynechány kapitoly např. o konzumaci šunky. Další detaily musely být vynechány např. z důvodu zasahování do božího díla.

Doc Jaroslav Vacek: Problém kultur, jazyků, návrat emigrantů, kteří měli dojem zhrubnutí jazyka z důvodu různé dějinné zkušenosti. Do jaké míry užívají slova ze své rodné řeči? Je zde možné najít např. jistou exotičnost stylistiky. - Odpověď doktorandky: Našla různé rozvíjející se tendence, pro které nebyl dostatek prostoru.

Prof. Oldřich Král: Problém memoárové literatury imigrace různých národů, tzv. migrace vs. exil. - Prof. Olga Lomová: Viděla pořad o hudebním undergroundu v Íránu působícím v Tbilisi, zde se objevuje stylizace do předislámského období v Íránu. Objevuje se něco takového i v literatuře? - Odpověď doktorandky: Ano, projevuje se to např. ve jménech, často směřují do tohoto dějinného období. Ano, metalová scéna se vrací k předislámským symbolům, dějinám.

Předseda shrnul diskusi a uzavřel veřejnou část jednání.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování:

Počet členů komise: 9

Přítomno: 9

Kladných hlasů: 9

Komise všemi hlasy přítomných členů doporučila udělit titul Ph.D.

Zapsal: Mgr. Václav Laifr

Podpis předsedy komise:

Oldřich Král